

Examenul național de bacalaureat 2026
Proba E. b)

Limba și literatura maghiară maternă

Filiera teoretică – Profilul umanist; Filiera vocațională – Profilul pedagogic

Variantă 1

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

I. TÉTEL

(30 punct)

Olvassa el a következő költeményt, majd oldja meg a hozzá kapcsolódó feladatokat/válaszoljon a kérdésekre!

Vajda János: Utolsó dal, Ginához

*Ha eljövend a búcsu-óra,
Ha majd e szív végsőt dobog,
A percben, mely létem kioltja,
Majd akkor is rád gondolok.*

*Mit leltem eddig félve sejtett,
Előttem áll a nagy titok,
Hogy csak az halt meg, ami nem lett,
S az él örökké, ami volt.*

*És jól tudom, előre látom,
Mi bú, öröm van itt ezen
S az ismeretlen túlvilágon:
Egyszerre mind átérezem.*

*És nem tudom, mi fáj majd jobban:
Mi itt örökre elveszett,
Vagy ami él a multban, s onnan
Kivenni többé nem lehet?*

*Eszembe jut majd minden átok,
Mind, ami történt s ami nem;
Mely felgyújtotta a világot,
Mást üdvözítvén az "igen".*

*A gondolat, hogy e mindenség
Nem lesz se több, se kevesebb,
S isten se törli azt le végkép,
Mi egyszer itten megesett...*

*Vagy hogy nem halt meg voltaképp itt
Csak az a perc, mely elrepült;
A bimbó, mely nekem ki nem nyílt,
A vágy, amely nem teljesült?*

(1882)

1. Mutassa be a cím és szöveg viszonyát! 2 pont
2. Határozza meg a vershelyzet és versbeszéd jellemzőit! 2 pont
3. Határozza meg az elégia műfaji sajátosságait! Indokolja kijelentését a versből vett példákkal! 4 pont
4. Értelmezze az „Előttem áll a nagy titok” költői képet! 4 pont
5. Írjon ki a versből két költői képet, nevezze meg, és értelmezze őket! 6 pont
6. A versben a lírai én a „volt” és a „nem lett” közötti feszültségen mereng. Hogyan határozza ez meg a költemény témáját? 4 pont
7. Milyen a vers hangulata? Indokolja válaszát a versből vett példákkal! 4 pont
Pontot ér a helyes fogalom- és nyelvhasználat és a helyesírás 4 pont
A terjedelem nem befolyásolja a pontozást.

II. TÉTEL

(30 pont)

Olvassa el a következő szöveget, majd oldja meg a hozzá kapcsolódó feladatokat/válaszoljon a kérdésekre!

Jankovics Marcell hat hét alatt készült, másodmagával rajzolt mesterműve a magyar animációs film egyik legemblematisabb alkotása. A rendező egy esztendővel korábban befejezett egész estés műve, a János vitéz fáradalmainak állított vele emléket, de inspirálta a Pannónia Filmstúdióban hallott japán előadó fejtegetése is az európai művészet és a horror vacui (az iszonyodás az ürtől, ürességtől) kapcsolatáról. Ez az eszközhasználatot – a tus alkalmazását – és a stílust – az üresen hagyott képterület maximalizálását – egyaránt befolyásolta. A mindössze két perc öt másodperc hosszú Sisyphus nem előzménytelen Jankovics pályáján: az 1970-es Mélyvíz már az animációs metamorfózisoknak azt a szerzői kézjeggyé váló stíluseszközét és kompozíciós elvét használta, amelyre az Álmodók szárnyán (1968) reklámcélú animációjának kivitelezése során talált rá az alkotó. [...] A Mélyvíz fulladásélménye folytatódik a Sisyphus hegytetőre igyekvő, sziklakövet görgető mitológiai főhősének légszomjában és zihálásában, amelyek ezúttal is a rendezőtől származnak: Jankovics több mint negyven fekvőtámaszt követően igyekezett „elmozdítani” a hangfelvétel helyszínén a falat, s ennek során keletkeztek a gyötrelmes nyögések. A Sisyphus látványvilága viszont sokkal puritánabb, mint a Mélyvízé; a befejezésig csupán az emberfigura, a kő, illetve a kettejük (főként a kő) által vetett árnyékok láthatók (utóbbiak érzékeltetik a hegy felületét is). Az alapmotívumokat megjelenítő vonalak és foltok feketesége mellett a fehérség, a háttér – illetve a rajzfelület – üressége dominál a látványalkotásban. A minimalista hatást erősíti, hogy a Sisyphus egysíntes animáció, azaz a film egésze egyetlen folyamatos beállításnak tűnik. [...]

A figurastilizáció sokfélesége és intenzitása az erőlködéssel, a ki- és belégzéssel teli hangsávhoz tűpontosan illeszkedik: a kilégzéshez elvékonyodó, a belégzéshez vastagodó vonalak társulnak (ezt az „ecsetkezelést” Saul Steinberg filozofikus mélységű karikatúra-művészete is inspirálta). A címszereplő ábrázolásának elvontságát fokozza, hogy arca – törzsével s végtagjaival, izmaival s gerincívével ellentétben – sohasem rajzolódik ki. [...]

Szemben a mitológiai történettel, a hegytetőre felgörgetett kő Jankovicsnál nem gurul le, s ekkor úgy tűnik, Sisyphus megpihenhet – ám amikor a hegyet mutató nagytotál „slusszpoénként” leleplezi, hogy Sisyphus már egész hegyet halmozott fel a sziklákból, tanúi lehetünk, hogy a főhős újabb útra indul, s a vége főcím alatt azt is hallhatjuk, hogy újabb követ görget felfelé.

A Sisyphus nem csupán a Jankovics-életműben, de a magyar filmtörténet egészében is az egyik legelismertebb alkotás: felterjesztették Oscar-díjra, Zágrábban és Teheránban első díjat kapott, s Chicagóban, Londonban és Oberhausenben is elismerésben részesült. Utóéletének nevezetes epizódja minden idők legsikeresebb magyar animációjává tette: reklámcélú felhasználásának jogait 2008-ban a General Motors közel 100 millió forintért vásárolta meg. A Mélyvíz és a Sisyphus című filmjei nyomdokain haladva, a Küzdőkben is a fekete-fehér, pár percbes sűrített animációs formában rejlt lehetőségeket kutatta. Alkotásával 1977-ben elnyerte a cannes-i fesztivál legjobb rövidfilmnek járó Arany Pálma-díját.

(a mmalexikon.hu és az nfi.hu cikkei alapján)

1. Fogalmazza meg egy mondatban a szöveg témáját! 2 pont
2. Írjon ki a szövegből 3 információt Jankovics Marcellről! 3 pont
3. Társítsa a következő kijelentéseket a művekkel, amelyekre vonatkoznak! Írjon át a vizsgalapra minden helyes társítást!
Kijelentések:
  - 1) Egy évvel az Sisyphus előtt készült egész estés mű.
  - 2) 1968-ban készült reklámcélú animáció.
  - 3) Az 1970-es animáció témája a fulladásélmény.
  - 4) 1977-ben Arany Pálma-díjat kapott.
  - 5) Látványvilága nem olyan puritán, mint a Sisyphusé.Művek:
  - a. Küzdők
  - b. Mélyvíz
  - c. János vitéz
  - d. Álmodók szárnyán
4. Értelmezze a következő szavakat/kifejezéseket!
horror vacui; látványvilága puritánabb; minimalista hatás; egysíntes animáció 4 pont
5. Írjon ki a szövegből 3 olyan okot, ami miatt Sisyphus látványvilága sokkal puritánabb, mint a Mélyvízé! 3 pont

6. **Hogyan készült a Sisyphus hangfelvétele? Írja át a vizsgalapra a helyes válasz betűjelét!**
- a. A rendező a korábban készült Mélyvíz hanganyagát vette át.
  - b. A felvételen a rendező zihálása hallatszik negyven fekvőtámasz után.
  - c. A felvételen az hallatszik, ahogyan Jankovics Marcellnek sikerül elmozdítania azt a falat, amit Sisyphusnak nem.
  - d. A mélyvíz fulladásélménye során rögzítették a gyötrelmes nyögéseket. 2 pont
7. **Miben különbözik a mitológiai történettől az animáció „slusszpoénja”? Írja át a vizsgalapra a helyes válasz betűjelét!**
- a. Az animációban a kő legurul a hegy másik oldalán, ami azt jelképezi, hogy a hős nem maradhat a hegycsúcson.
  - b. Az animációban a hősnek sikerül felgörgetnie a hegyre egy követ, ami nem esik le, ezért végre megpihenhet.
  - c. Az animációban a kő folyton legurul a hegyről, ezért a hős feladja.
  - d. Az animációban a hős, bár egy egész halom követ görgetett fel a hegyre, újabb kőért indul. 2 pont
8. **Igazak (I) vagy hamisak (H) a következő kijelentések? Írja át a vizsgalapra a kijelentések betűjelét és az I vagy H jelölést!**
- A fenti szöveg
- a. javasolja, hogy Jankovics Marcell filmjeit terjesszék fel Oscar-díjra.
  - b. reklámozza a Pannónia Filmstúdióban játszott Jankovics-filmeket.
  - c. bemutatja Jankovics Marcell életművének legismertebb és legsikeresebb alkotásait.
  - d. azt állítja, hogy a General Motors 100 millió forintért Jankovics Marcell minden filmjét megvásárolta. 4 pont
9. **Milyen stílusréteg sajátosságait ismeri fel a szövegben? Indokolja válaszát legalább két jellemző megnevezésével, és adjon ezekre példát a szövegből!** 5 pont

III. TÉTEL

(30 pont)

Írjon értekezést körülbelül két oldal terjedelemben *A társadalombírálat megjelenítése az irodalomban* címmel egy ön által választott magyar szépirodalmi mű alapján! Értekezését egyetlen irodalmi alkotás alapján írja meg, figyelembe véve az alábbi értelmezési szempontokat!

- 1. a választott alkotás műfaji sajátosságai 2 pont
- 2. a választott műben megjelenített társadalmi háttér 4 pont
- 3. a társadalombírálat eszközei 4 pont
- 4. a szereplők viszonyulása a társadalmi elvárásokhoz 4 pont
- 5. a mű által közvetített értékek, értékrend(ek) 4 pont

Pontot ér a témának megfelelő szövegválasztás (a szerző helyes megnevezése – 1 pont, a cím helyes formája – 1 pont; a téma szempontjából releváns mű választása – 2 pont) és az értekezés megfogalmazási módja (logikus gondolatmenet, szövegkohézió – 2 pont, helyes fogalom- és nyelvhasználat – 2 pont, helyesírás – 2 pont, valamint az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása – 2 pont) 12 pont